

A A S T A I L

1 9 4 4

«Punase Tähe» tiraaž on praegu üle kuueteistkümmne tuhande. Trükikojas seati hiljuti üles uus rotatsioonimasin, mis muutis lehe trükkimise kiiremaks ja hõlpsamaks. Aga kui ajalehe «Viru Sõna» vastutavaks sekretäriks määratud T. Lausma jõudis kohale kaks päeva pärast Rakvere vabastamist fašistidest, leidis ta eest trükikoja varemed. Trükikoda oli maha põlenud. Kuid ajalehte tuli hakata kiiresti välja andma.

Kuidas jõuti esimese numbri trükkimiseni?

Mul oli kaasas vändaga ringiaetav käsipress. Öösiti sai raadiost vastu võetud ja tõlgitud informatsioonibüroo teadaandeid sõjategevuse käigust ning selle väikese pressiga trükitud büllötääne. Aegamööda hakkas elu minema rööbastesse. Ilmusid esimesed trükitoõlised. Keilast saime trükimasina. Kui olin paar päeva päris üksinda, siis peagi komplekteeriti toimetuse

koosseis. Umbes kolm-neli nädalat pärast Rakvere vabastamist ilmus Virumaa ajalehe «Viru Sõna» esimene number. Edaspidi hakkas leht ilmuma regulaarselt kolm korda nädalas.

Kes moodustasid tollal toimetuse aktiivi?

Meile hakkasid kirjutama valdade täitevkomiteede esimehed ja parteiorganisatorid, kaastõid saatsid kooliõpetajad. Suur abi oli maakonna täitevkomitee ja parteikomitee töotajatest, kes võtsid tihtipeale ajalehes sõna.

Kas lehetegemine oli sel ajal seotud suurte raskustega?

Seda muidugi. Algul polnud meil ju midagi. Ühest kirjutusmaterjalide ärist õnnestus saada kantseleitarbeid. Leidsime üles ka okupatsiooniajal ilmunud «Virumaa Teataja» paberivarud. Sõjaväe käsutuses olnud majadest saime mõne mööblieseme.

Eks liikumane maakonnas oli ka seotud raskustega. Tuli kasutada juhuslikku transporti. Metsades liikus bandiitide. Juhatus sedagi, et meid tulistati padrikust. Kuid see ei kohutanud kedagi.